ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆ ԴԱՏԱՐԱՆԻ ԹԻՎ 1 ԴԱՏԱԿԱՆ ԿԱԶՄԻ

Ո Ր Ո Շ Ո Ւ Մ Ը

ԱՆՀԱՏԱԿԱՆ ԴԻՄՈՒՄԻ ԸՆԴՈՒՆԵԼԻՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՑԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

Քաղ. Երեւան 13 նոյեմբերի 2012թ.

Հայաստանի Հանրապետության սահմանադրական դատարանի
թիվ 1 դատական կազմը՝

Նախագահությամբ՝ Վ. Հովհաննիսյանի
Անդամակցությամբ՝ Հ. Նազարյանի
Ա. Խաչատրյանի

Ուսումնասիրելով քաղաքացի Սվետա Հարությունյանի անհատական դիմումով
գործը քննության ընդունելու մասին հարցը,

Պ Ա Ր Զ Ե Ց.

Համաձայն ՀՀ Սահմանադրության 101-րդ հոդվածի 1-ին մասի 6-րդ կետի՝ քաղաքացի Սվետա Հարությունյանը 2012թ. հոկտեմբերի 17-ին դիմել է ՀՀ սահմանադրական դատարան՝ խնդրելով. «... 1. ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 204.33-րդ հոդվածի 1-ին մասը՝ «Սահմանադրական դատարանի մասին» ՀՀ օրենքի 68-րդ հոդվածի 15-րդ մասի ուժով հետաձգելուց հետո, իրավակիրառական պրակտիկայում դրան տրված այնպիսի մեկնաբանությամբ, համաձայն որի՝ ՀՀ սահմանադրական դատարանի 15.07.2011թ. ՍԴՈ-984 որոշումը հետաձգման պատճառով դադարում է նոր հանգամանք լինելուց, ճանաչել ՀՀ Սահմանադրության 1-ին, 3, 18, 19 եւ 93-րդ հոդվածների պահանջներին հակասող եւ անվավեր:

2. «Սահմանադրական դատարանի մասին» ՀՀ օրենքի 68-րդ հոդվածի 15-րդ մասը, որում առկա է օրենսդրական բաց, իրավակիրառական պրակտիկայում դրան տրված

մեկնաբանությամբ, ճանաչել ՀՀ Սահմանադրության 1-ին, 101-րդ հոդվածների պահանջներին հակասող եւ անվավեր»:

Դիմողի կարծիքով, «Սահմանադրական դատարանի մասին» ՀՀ օրենքի 68-րդ հոդվածի 15-րդ մասը, ինչպես նաեւ ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 204.33-րդ հոդվածի 1-ին մասը՝ իրավակիրառական պրակտիկայում դրանց տրված մեկնաբանությամբ, համաձայն որի՝ ՀՀ սահմանադրական դատարանի կողմից իր որոշման մեջ Սահմանադրությանը հակասող ճանաչված օրենքի իրավաբանական ուժը կորցնելը հետաձգելը, այդ որոշմանը զրկում է նոր հանգամանք լինելուց եւ հնարավորություն է տալիս Սահմանադրությանը հակասող ճանաչված օրենք պարունակող դատական ակտի ուժի մեջ մնալու համար, հակասում է Սահմանադրության 3, 18 եւ 19-րդ հոդվածներին, քանի որ անձի իրավունքների դատական պաշտպանությունը, այդ թվում սահմանադրական դատարանում, դարձնում է անարդյունավետ: Դիմողը նաեւ գտնում է, որ վիճարկվող դրույթներում առկա է օրենսդրական բաց, եւ իրավակիրառական պրակտիկայի կողմից դրանց տրված մեկնաբանությունը հակասում է ՀՀ Սահմանադրության 1-ին եւ 101-րդ հոդվածների պահանջներին:

Դատական կազմը գտնում է, որ դիմումի եւ կից փաստաթղթերի ուսումնասիրությունը վկայում է, որ անհատական դիմումով գործի քննությունը սահմանադրական դատարանի կողմից ենթակա է մերժման հետեւյալ պատճառաբանությամբ:

«**Սահմանադրական դատարանի մասին**» **ՀՀ օրենքի 68-րդ հոդվածի 15-րդ մասի 2-րդ պարբերության** վերաբերյալ առկա է 11.05.2007թ. ՍԴՈ-701 որոշումը: Նշված որոշմամբ ՀՀ սահմանադրական դատարանի կողմից ձեւավորված իրավական դիրքորոշման համաձայն՝ «...վիճարկվող դրույթի իրավական բովանդակությունն անհրաժեշտաբար բխում է Սահմանադրության 102 հոդվածի 3-րդ մասի, ինչպես նաեւ «Սահմանադրական դատարանի մասին» ՀՀ օրենքի 68 հոդվածի 15-րդ մասի առաջին պարբերության դրույթներից: Ինչ վերաբերում է նոր հանգամանքներով քաղաքացու իրավունքների դատական պաշտպանության հնարավորությանը, ապա այն առաջ է գալիս սահմանադրական դատարանի որոշմամբ իրավական ակտի կամ դրա որեւէ դրույթի իրավական ուժը կորցնելու, այսինքն՝ հետաձգման ժամկետը լրանալու պահից՝ օրենքով սահմանված կարգով»:

Դատական կազմն արձանագրում է նաեւ, որ նշված որոշման կայացումից հետո իրավակիրառական պրակտիկան զարգացավ Սահմանադրական դատարանի նշված իրավական դիրքորոշումներին հակառակ տրամաբանությամբ:

Ստեղծված իրավիճակին ՀՀ սահմանադրական դատարանն անդրադարձել է 2011թ. հուլիսի 15-ի ՍԴՈ-984 որոշման մեջ՝ մատնանշելով, մասնավորապես, որ «... իրավա-

կիրառական պրակտիկայում առկա են դեպքեր, երբ ՀՀ Սահմանադրությանը հակասող ճանաչված նորմի կիրառմամբ ընդունված դատական ակտի վերանայման պահանջի առնչությամբ մերժվում է անգամ վերանայման վարույթ հարուցելու պահանջը, ի թիվս այլնի, նաեւ այն պատճառաբանությամբ, որ սահմանադրական դատարանը, դատարանների կողմից կիրառված դրույթը Սահմանադրությանը հակասող ճանաչելով, փարաժամկետել է հակասահմանադրական նորմի ուժը կորցնելը, եւ բողոք բերող անձը նման պայմաններում չի ապացուցել եւ հիմնավորել նոր հանգամանքի առկայությունը: Ավելին, այն դեպքում, երբ բողոք ներկայացվում է փարաժամկետման ավարտից հետո, բողոքը վերադարձվում է այն պատճառաբանությամբ, որ բաց է թողնված բողոք բերելու համար սահմանված եռամսյա ժամկետը» եւ այս կապակցությամբ մեկ անգամ եւս վերահաստատել է ՍԴՈ-701 որոշման մեջ «Սահմանադրական դատարանի մասին» ՀՀ օրենքի 68-րդ հոդվածի 15-րդ մասի 2-րդ պարբերության վերաբերյալ արտահայտած իր իրավական դիրքորոշումն այն մասին, որ «...նոր հանգամանքներով քաղաքացու իրավունքների դատական պաշտպանության հնարավորությունն առաջ է գալիս սահմանադրական դատարանի որոշմամբ իրավական ակտի կամ դրա որեւէ դրույթի իրավական ուժը կորցնելու, այսինքն՝ հետաձգման ժամկետը լրանալու պահից՝ օրենքով սահմանված կարգով»:

Քաղաքացի Սվետա Հարությունյանի դիմումում նշված փաստական հանգամանքների ուսումնասիրությունը վկայում է, որ ՀՀ վճռաբեկ դատարանը կայացրել է վճռաբեկ բողոքը վերադարձնելու մասին որոշում՝ այն պատճառաբանությամբ, որ «...«Սահմանադրական դատարանի մասին» ՀՀ օրենքի 68-րդ հոդվածի 15-րդ մասի ուժով եւ ՀՀ սահմանադրական դատարանի 15.07.2011թ. թիվ ՍԴՈ-984 որոշման եզրափակիչ մասի 5-րդ կետի հիմքով մինչեւ 01.11.2011 թվականը ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 204.33-րդ հոդվածի 1-ին կետը համապատասխանել է ՀՀ Սահմանադրությանը»: Իրավակիրառական պրակտիկայում **խնդիրն առկա է,** սակայն այն պայմանավորված չէ դիմողի կողմից վիճարկվող՝ «Սահմանադրական դատարանի մասին» ՀՀ օրենքի 68-րդ հոդվածի 15-րդ մասի 2-րդ պարբերությամբ, քանի որ վերջինիս վերաբերյալ առկա է Սահմանադրական դատարանի՝ հստակ ձեւակերպված իրավական դիրքորոշում:

Ինչ վերաբերում է **ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 204.33-րդ հոդվածի 1-ին մասին,** ապա դրա վերաբերյալ եւս առկա է ՀՀ սահմանադրական դատարանի ՍԴՈ-984 որոշումը: Հետեւաբար, այս դրույթի մասով եւս առկա է անհատական դիմումի հիման վրա գործի քննությունը մերժելու՝ «Սահմանադրական դատարանի մասին» ՀՀ օրենքի 32-րդ հոդվածի 3-րդ կետով նախատեսված հիմք:

Ելնելով վերոգրյալից եւ ղեկավարվելով «Սահմանադրական դատարանի մասին» ՀՀ օրենքի 32-րդ հոդվածով՝ ՀՀ սահմանադրական դատարանի թիվ 1 դատական կազմը

Ո Ր Ո Շ Ե Ց.

Քաղաքացի Սվետա Հարությունյանի անհատական դիմումով գործի քննության ընդունումը մերժել:

Նախագահող՝

Անդամներ՝

13 նոյեմբերի 2012 թվականի
ՍԴԴԿՈ/1-27